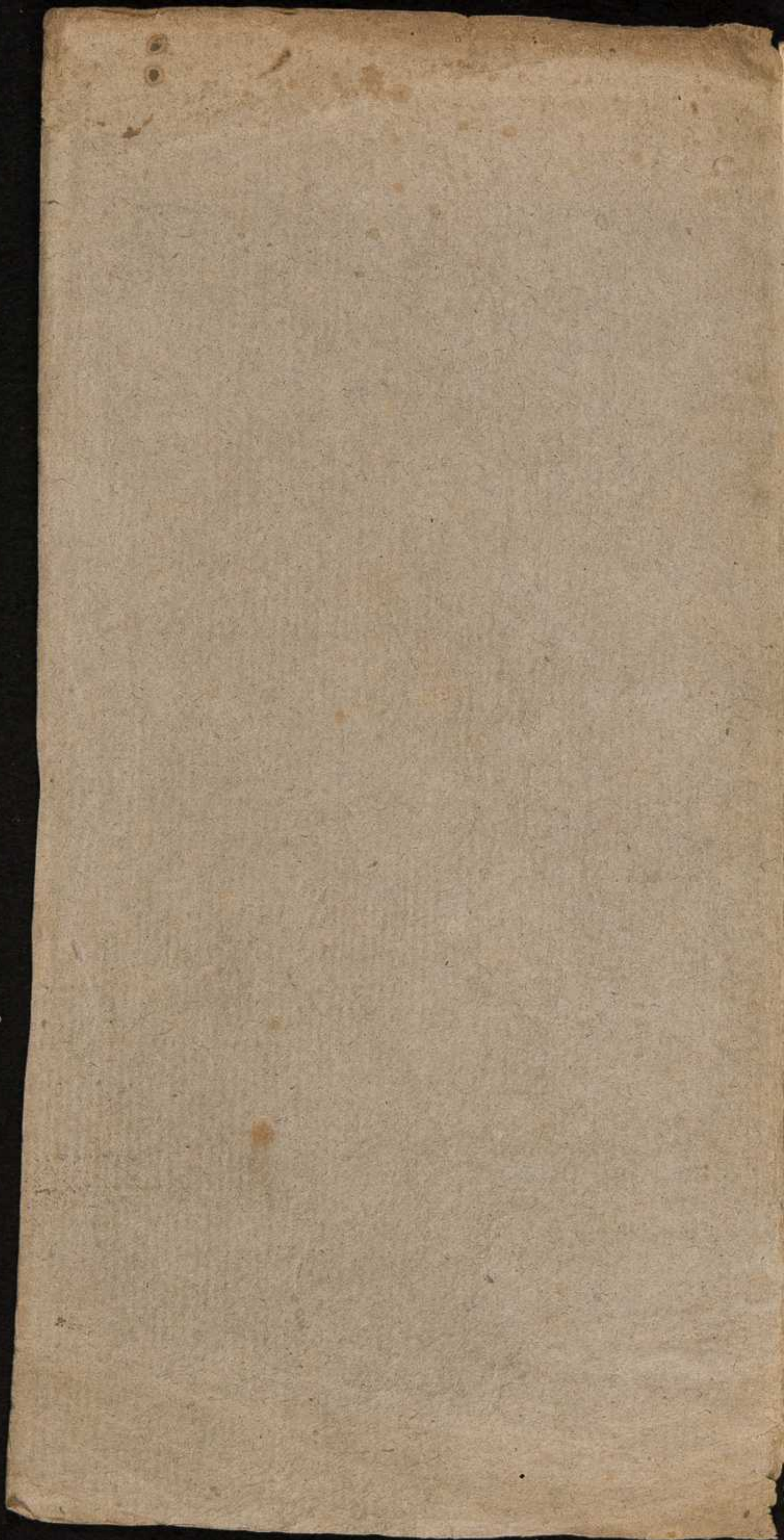

22

De Theriaca Celsij reformata
et excerpta à Christiano Francisco
Paulini Pag. 45 - tractatus inq[ue]
Francofurti ad Mennum 1701 -

Classis prima

℞ Pulv. squill. ℥vi uel trochizatij ℥ij
Trochiz. Viper. ℥vi
Serpent. Nostr. fil. ^{sem} ℥vi
Opij secund. metod. Cangelok. corcuk
et de cur. - ℥vi -
Myrthe singulari solute menstruo
non aceto - ℥ii

Crocium cum menstruo uolatili, &
quidem Thomasonis medici Angli
celeberrimi extractum ℥ii

Classis secunda

Castorei cum alkali seu spiritu
alcoholisato ad mentem Wedelij
proff. Jenerensis digesti ac extracti.
℥i.

Piperis longi ℥vi -

Cinam. aut. ℥3.

Calami arommat. ℥i. s. -

Carie linee uere ℥i. s.
o o o

Costi ^{mi} legi

Piperis albi

nigri

Schenanti —

Spice indice

Stecad. Arab —

Zinzib. albi —

℥ ℥ i. s.

Cardamomi — min —

Caryobalsami —

Cubebae —

℥ ℥ i

folij — loco eius sum. maij ℥ i. s.

Galange min — ℥ i. s.

Caryophyllorum ℥ i. s.

Maerij — — ℥ i. s.

Spice uelicey — ℥ i —

flor. ros. rub — ℥ i.

Hyperici —

Terre. min — ℥ ℥ i.

Calendule —

Hofstadius in sua pharmacopoea adde

addit fl. Balaustr^m — ℥ i

Bach. iuniperi — ℥ i. s.

lauri — ℥ 2

Paridis — ℥ i. s. —

Mirabul chebil.
Emble^m / a s. i.

Herb. Card. benedicti
Dictami Cret^{ci} —
Galege — —
Rube Hortens. —
Scordij Cretici
Nostrati

a s. 3.

Hofstadius incitata Pan. addid

Melisse — s. i.

Betonice s. i. s.

Serpilij — s. i.

Abrotani —

Camedris —

Chamaepitheos —

Calaminte Mont^{is} a s. i.

Marubij —

Oriani —

Polycret^{ci} —

Rorismar. —

Salvia min.^s —

Scabiose — a s. i. —

Maiorane —

Mari veri — s. i. s.

Hofstadius addit

Rorelle — | a 3 vi
Veron⁶ — |

Ligni albes sumosi s 2

alphalti — | a s 2
Santalici^m — |

Minore pondere ac ab alijs factum est
hec adhibentur quo magis alcalisate
partes prevalere possent

Hofstadius addit

Sassafras — s. i.

Rad. angelice — | a s 3.
Zedoarie — |

Arist. rotunde uere s 2

Cardopat. — —

Dictamni albi —

Lentiane albe

Imperatorie —

Petaritidis —

Pimpinelle —

Scorzore —

Serpentarie —

Succisre seu mosidrab —

Tormenticille —

Valeriane —

Vincetoxic —

a s 2

Aristoloz. Longe-

Assari —

Ciperi rotundi —

Contrayerva —

Cuciatz —

Emul^{ne} camp. —

Iridis Florent —

Mari —

Pentaphyl —

Phu portici —

Rhabarb. fl. et opt.

Hofstadius addid

Doronic. S. S. —

Peonie — S. i.

Agarici opt. troch. — S. i.

Semin curiadiis seu napi silij

Card. Perred. —

Citri excoct. —

Aquilegie —

Ammeos —

Ammonii vaeni. S. —

Aris + orefalti —

Damii cretici —

Hyperici —

a S. i.

a S. 3

a S. i.

Semin. Petrof. maced.

Rostrati

Rute

Seseli. sine siliemont

Traspidice nastalbi

Hofstadius addit

Cochlearie

maiorane

Violarie

℞. i.

℞. s.

Tertia Classis

Comprehendit solubilia diversis mensuris
appropriatis ext.

Succi liquor. — ℞.

Osiban in gran. ℞. s.

Succi acacie — ℞. i.

Hypocistid.

Sagaxeni

Sandrae

℞. i.

Gummi Giffthal

Galbani

masich.

Oporararij

℞. s.

Hec Gummi minore quantitate, ac ante
factum ext. adhibita nec non singulani
mentibus soluta fuerint —

6
Camphore oleo dest associatę 3ij

Quarta Classis

Continet pulueros

Terre sig. siles. ʒ. i. s.

C. C. fil. ʒ. i.

Gumi arab. ʒ. i.

Classis Quinta

Olei nucis musc. — ʒ. i.
Resin. stirauij — ʒ. i.

Classis Sexta —

Olei cariophilor. dest ʒ. i. s.

nuc. musc. dest. ʒ. i.

Succini — ʒ. s. —

Hoptheadus addit

Ol. cinam.

maij — ʒ. ʒ. ij —

Anchof —

Spir. thebent. ʒ. i. s.

Vitrioli — ʒ. i.

Septima Classis

Bals. Peruvian ʒ. i. s. in menstro
quodam vol. et oleo soluti ʒ. ʒ. —

Hofstadius addit

Spir. Beniam. Bussi

(descriptio videat.
huius Spir. Dec. Ferr.
anno 17. Dec. ij
O. Rev. 1749)

Hec omnia ab Hofstadio exactissime
extracta pulverizata, expressa, destilata
que fuerunt, ita quidem ut cohobatio
in hac operatione non toties ut ab
alijs factum repetita fuerit; hoc enim
modo particule volatiles melius in
quiete retinebantur, et sal volatile
non ita libere auolare poterat.

Nam in quibusdam simplicibus parti-
cularum agitatio admodum exigua
est, et non nisi modica portio auolat
et in aerem deffertur, in alijs uero
motus particularum est citissimus
in hac ergo preparatione omnia
diligentissime miscebantur magno
heterogeneor. secessu. Donec illa
Theriac ^{Benedicta} ~~Beniam.~~ melam consisten-
tiam redacta fuerat et sic
hec per metamorphosin in Calem
mutabatur, et quidem per aditionem
sequentium —

Serpent. prepar. — S. S.

Coral rub. — S. S.

Mar. perl. — S. 2

Ocul. G. fluvi. — S. 2

Perl. Cr. Chim. sp. — S. 2

Lapid. Crisolit. —

Granat. —

Hyacinth. —

Rubin. —

Smaragd. —

} a 3 ij.

Salif. coral. rub. —

Mar. perl. —

Mar. Cr. —

Ocul. G. —

} a 3 ij.

Bezuart. minev. —

Anim. —

} a S. —

Galredz. — C. C. S. —

Specif. cephal. nich. — 3 ij.

Hoffstadius addit

Specif. stom. Loter. — 3 ij.

Lap. bezar Cr. —

Occident. —

} a S. S.

Mag. solub. seu qu. G. coral. — 3 ij.

Matris perlar. — 3 ij.

Mag. solub. sine Q. G. magh. Br
Ocul 63. — } a 3ij.

Mag. solub. Krisolith. }
Rubin. — }
Granat. — } a 3i.
Hiacint. — }
Smaragd. — }

Hofstadius loco cit. addit
Pulu. anglie. Comit. de Kent
Catholici franci — — } a 3ij
Cordial. Grec. Wardhimid }

Sal uol. CC. — } a 3. s.
Tartari — }

Succini — } a 3. s.
Coelarie — }

Hofstadius addit
Salis epileptici — }
Cholearie — }
Petroselinu — } a 3. s.
Vngul alij }
Siperar. — }

Hec salia ad memorem celeberrimi
D. Wedelij eliciuntur, seu alia
non pauca ab indito hactenac

Legum mentij aie providissimorum
calamus sunt de hisce exaratas

Ignis tandem atteridas gradus:
nam hisce variatij uariat effectus

Adde porro

Cornu alci Phil. pp. 3 i. s.

Off. de Cord Cerui

Terre sig. turice } ad 3 i. s.

Seleniac

Unicornu foss. 3 ij

Verianum. 3 ij

Ambre Grise —

Liquide } ad 3 i. s.

Hofstadius addit

Cras. hum. filis. calc. 3 ij.

m. l. a. solis Peritis, et exercitatus

notam —

Preparationem, et mixtionem uberius

Ostendit - S. 1.

Vidisti, B. L., è triglici nostro regno nobilita-
ta, et selectiora queque ingredientia ad
Conficiendam Theriacam celestem reforma-
tam Sicilianam, Dobrenianam, Kevganam
nec non Hofstadianam; ut vero preparationem
et mixtionem huius uberius, et accuratius
videas, ipsis reverentissimi Reformatoris verbis
Referam. Nam gratius ex ipso fonte bibun-
tur aquæ -

S. 2.

Sumantur ergo pulve Scille, aut loco eius
troch., de Scilla s. q. modo grosso pulveris
per se infund. menstruo quodam ex spirit.
vini rectificatissimo, accedente Sale alca-
lico manifesto, ut menstruum à flagmate
probe Depuret.^v et penetrantiores aquivat
vires - - -

S. 3.

Troisci uixerar.^h simili modo ad pulve. red-
acti, proprio menstruo infundantur, que
fujio bis, terque reiteranda, prout. notum est.

S. 4.

Serpentes nostri filosofice sunt preparandi,
secundum methodum Chemicorum ut à ve-
nenata malignitate liberentur - .

Salva alij cum menstruo aliquo peculiari
extraenda. . . . .

S. 5.

Opium iuxta methodum Excellentissimi Chi-
miatri, et Archiatri Holsatici - Dn. Sangelotti
Corrigendum, et depurandum, ad consistentiam
mellij inspissati. Tantum opij sumitur quoad
ad basin consistendum sufficit. . . . .

S. 6.

Myrrha selecta non aceto sicut alij volunt
sed singulari itidem gaudet menstruo, ad di-
soluendas partes resinosas idoneo -

S. 7.

Crocus optimus, et orientalis menstruo volatili
et quidem metodo Thomsonij, medici Angli
celeberrimi extrahendus, sique aut ser infu-
sio reiteranda, et in extracto molles vedi-
genda. . . . .

S. 8.

Castoreum spiritui alcalisato ad mentem
D. D. Wedelij prof. Jenens. celeberrimi, et Ho-
bilijimi

= bilissimi digestum extrahendum pondere
dimid. pars croci sumenda est. ~.

S. 9.

Aromata uaria sunt, et egregia medicamenta
ex ijs elici possunt. Omnia autem sunt in
puluerem mediocrem redigenda tum menstruo
aliquo spirituosum ualdeque uolatili ad extrahen-
dum partes oleosas, eaque à compedibus suis liberandas,
ictandum, sed infusio sepius est vegetanda. ~

S. 10.

Vegetabilia, ut herbe, flores, radices, ligna,
semina, baccæ, unum, idemque medium
spirituosum habent. Sed singula seorsim extrahere oportet, ut eò melius partibus oleosæ,
resinosæ, et uolatiles, que in quibusdam reperi-
untur, elici, et ad actum deduci queant. ~

S. 11.

Succi per se sunt infundendi menstruo
quod ex vino maluatico factum est. ~

S. 12.

Gummi similiter per se lento igne dissoluen-
da, sed in minori quantitate, quam antea à
quibusdam Pharmacopis digesta fuerunt
idque potissimum propter Opium, cuius uires
alias ~

alijs magis obtundentur et superiminentur

§. 13. -

Camphora seu se Spiritu Theriacali siue oleo
quoddam destillato, uenit solueda.

- §. 14. -

Gumm. arabicis, Corn. cervi: phit. Calcin., et
terv. sigill. propt. mucilaginem suam certo
quoque menstruo indigent. . . .

§. 15.

Oleum nuc. moscat: lento igne solutum
reliquis oleis destillatis secund. artens, et caute
admiscendum est, ob. uolatilitatem quam
perdit . . . .

§. 16

Resina storacis oleoso quoddam dissoluitur
commode, quibus omnibus -

§. 17.

Olea destillata, et spiritus secundum ar-
tem pharmaceuticam admiscuntur.

§. 18.

Balsamum Peruvianum, seu indicum
uicem oleis destillatis probe dissolutum masse
priori gradatim affundendum.

§. 19. -

Postquam peculiaribus, et appropriatis menstruis
uivis nobilissimas ex modo recensitis ingred=
=ientibus intra quatuordecim dies extraxit, atque
sub velo fortissimè expressit, tum iterum eius=
dem generis liquorem superaffudit remane=
ntis, qui relinquendus per octiduum super
illam hocq; iter repetendum est. —

S. 20.

Cum jam viderentur omnes uivis probe ex=
tracte, infusiones singulas per Chartam
bibulam filtrauit, et coniungendo coniunxit,
atque per avenam in Balneo Mariae abstra=
xit ultra medietatem usque, spiritum vero
destillatum volatilem vitæ custodivit, cuius
residuum citro incluyit, sed speciebus reman=
entibus sub velo expressit, adhuc semel
aquam Theriacalem affudit, et altero die
per alembicum abstraxit, hanc aquam Scogin
mixturæ intermiscuit, residuum huius in
alembico iterum per chartam bibulam traiecit

S. 21.

Et quia quaedam sunt Symplicia, quorum
uivis spiritibus omnes extrahere non possunt
Ideo flegma quoddam, ad præparandum

hoc

hoc postremo requiritur. Facta filtratione
infiltrantur ad consistentiam extracti molli
quod spiritu abstracto Theriacali volatili
iterum soluitur, filtratur, et solutioni
antea factae additur.

S. 22.

Tandem ex remanentibus speciebus, sive
lapide mortuo exsiccato inque cinereo
redacto Lixivium, et ex hoc sal aliquod
album, et crystallinum paravit, sed sine
sulfure, non solum impuritate salis
sed etiam multum cinerum eiusdem in
aeris evolvit.

S. 23.

Absolute itaque infusione, expressione,
Filtratione, destillatione, inspersione
solutione, et salificatione, tunc porro
laboriosa opera ad massam redigit, cui
non solum illos spiritus volatiles in
minori copia, verum etiam aquam the-
riacalem, quam ad haec fortissimum odo-
rem, et saporem habere deprehendit, et
sal pariter addebat, licet eiusdem exigua
esset portio.

§ 24.

Opium vero seorsim solutum secundum
methodum chemicam, inspissavit, et
reliquo extracto adiunxit. Ceteras ingre-
dientias secundum artem pharmaceuti-
cam, similiter magis addidit. . . .

§ 25.

Omniibus sic optime sibi inuicem commi-
xtis et mixturis faciendis est magis mollior
quam cum Quecetano, Treffio, et alijs
theriacam benedictam vocamus. Ut igitur
ex ea Theriacas ceptis paratur, sequentias
sunt addendas. . . .

- § 26 -

Serpentes nostri recto tempore collecti
et enecti in umbra exicandi sunt sine
cute, capite, cauda, et intestinis. -

§ 27

Perocardium animale secundum Scrode-
rum (g) vitæ preservandum, et in subtili-
simum pulverem redigendum ~

§ 28 -

Galvedas Cornu cervi omitti, et in locum
illius substitui potest C. C. filor. ~~ff~~ . . .

(g) Cap. 5 - pag. 309 -

§ 29

Specificum Cepalicum D.D. Michaelij ex
 preparatis, et non ex magisterijs precipitan-
 tibus componendum, nihilominus ex lin-
 =nabari antimoniij sublimata —

§ 30.

Bezoar Oriental et Occidental preciosissimi
 item magisteria solubilia, seu quinta
 essentia Corallorum, mastix perlar^{is}, Quel.^{is}
 perlar^{is} Orient^{is}, Crisolit., rubin., granat.,
 Smaragd., hyacinth. Mentis singulari-
 simo nomen sale seu balsamo terre, et
 sulfure vegetabili preparanda, nec preter
 hec in caput mortuum redigantur, et ita
 vires exaltantes obtundantur —

§ 31.

Salia volatilia Chemicè sublimanda,
 sunt autem sal volat. corn. cervi. tartar.
 succin., et colcear. Hec omnia secundum
 methodum accerini Wedelij sunt prepara-
 nda. etc.

§ 32

Ossa de Corde Cervi, terra sigill. Siles., et
 terrica, unicornu fossile ac uerum in
 subtilem

subtilem redigendas puluerem ~

S. 33.

Ambra quædam spiritui aliquo dissolueda
Waldschmidius (h.) uere dicit: ad horum
omnium præparationem, extractionem, et
mixtionem singulari non solum requiri-
tur farmacopæi industria, sed raris quoque
in operando, quædam dexteritas, et scientia.

S. 34.

Hi ergo rite præparati, et certa quadam
ad massam iuxtam redacti, eundem exinde
exsiccatum istud medicamentum, quod
theiacam celestem, reformatam Hofsta-
dianam uocamus. Quam secundâ uice
auctiorem dispenauit Stanouias inque dupla
quantitate anno 1693. uti ex tractatu
eius germanico, sub rubro: Panacea celestis
Hofstadiana eod. anno in 8. edito prolixius
uidelicet - conf. Hofstad: disp: inaug. cit: l. 5.

S. 35

Videm, quam prudentes, et selectes Theia-
ca est Hofstadiana proportionaliter et sel-
=ectionibus alexipharmacis seu diaforeticis, et
alcalibus, nimirum vegetabilibus, ani-
=malibus.

= malibus, atque mineralibus compositus.
Constat quoque e cordialibus quibusdam, avo-
maticis que, atque demum ex olij, sanè ob
insignem figendi, et hinc atemperandi, cui
non negligendi, particulas confecta Panaceæ -
Nunc ergo non amplius in fasus mortalium
pro libitu libitina atrox squive potest in illi
odium hæc nostræ celestis medicina cogit
denissa composita est. Habet nunc medicinam
Kofstadiana, quod orco opponat, vixit inter
morbos, et repugnantis naturæ rogovem com-
ponendi. Minus lachryis spernit macula hæc
medicina, divina tamen adiuta benedictio-
ne | Doleus L. a. c. r. p. 33 | ita enim est ut
Acunius dicebat. -

Ni Deus adfuerit, viresque, infunderit herbis
quid rogo, dictaminis, quid Panacea iuvant

S. 36.

Nec est quod quis obiciat nobis tantam favari-
nem, si quidem exacta omnium, eaque
quæ præparatione, mixtione, digestionem,
atque deinceps que potissima est, et omne
fuit punctum fermentationis, omnia
tam apta elegantique concinnitudine

Disponunt
=bu

disponuntur, ut ueluti uarij toni suauisque
claves Musica uocati, in magno aliquo dicto organo
musico flexanimam armoniam efficiant,
melodiamque auribus insufflant: Pari ratione
uaria illa atque simplicia medicamina
Arice conpignantur in unum, atque inique
hoc, et celeste componere solent.

§ 37

Veneri dixim de ea quod quercetanyda
sua conseruabitur longissimo tempore
ita, ut durationis diuturnitate excedat
ternam, uel cuiuslibet uicenisimi homi-
nis aetatem, h. c. sine corruptione ulla
perpetuo integris, ualentibusq. uirib.
uigeat. Imo quo antiquior, eo prestantior
in summo: haec uerq. sunt illae Theria-
cae (Benedictae et Celestis) et alexiteria graecior,
et inestimabilia digna profecto, ut usq.
et Potentibus offerantur, quoru usque
preparatio longa est, ac difficilis, nec
magistriorum horum, quae haec ultime
adduntur, preparandorum ratio omnibus
obuia est, sed magno ingenio, et solida
eruditione quodam uirum uerisque filosofis
et

et Chémico medicis, quibus hæc arcana
potissimum dedicare, ac conservare volui
revertantur. Ceteris vero Turbis, et
glebecis communi abunde iam alia
satisfactum est, justis, et veris De
sola Hofstadiana nostra hæc prædi-
cantur Theriaca or. —

Dosis

Adhibetur autem huius panaceæ tum
præventionis, tum curationis gratiã,
statim à primo præventionis die, duo, tria,
sive quatuor grana, contra quævis venena
et omnes affectus, antea indicatos in for-
ma pilulari, vel in syrupo aliquo. Cuius
dosim severè ad scrupul: sem: usque
morbo sic exigente, augere poter, ~~poter~~

